

Based on the study of literature analyzed the psychological characteristics of infants and mediated character of media impact by parents. Considered social condition of pre-school children, a possible positive and negative (the formation of aggressive behavior, reassessment of the traditional system of social values, development of aggressive fantasies, mental destruction, antisocial behavior) aspects of media influence, leading role of the adult in media socialisation process. Investigated ambiguous impact of a new media on physical, psychical and social growth of primary school children, basic social environment within which occurs social growth of a primary school children: family, school and territorial public. Showed the typical features of adolescence, the possible negative aspects of media influence on children of definite age (cyber-jeer, cyber-bulling, etc). Was determined the features of psychical and social growth of adolescents (age of 14 - 18), their main problems (choice of profession, love, etc) and new media impact on them. Proved that young school age is the most favorable one to prevent negative media influence.

Key words: childhood, new media, mediasocialisation.

Стаття надійшла до редакції 27.08.2016 р.

Прийнято до друку 30.09.2016 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Рижанова А. О.

УДК 378+371

І. М. Трубавіна

ВИЩА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ АНДРОГОГІЧНОЇ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ

Проблема трансформації вищої освіти сьогодні є надзвичайно актуальною в контексті входження України в європейський простір, тому важливо виділити напрямки її трансформації на основі його ідей, зокрема, в контексті ідей андрагогіки.

Освіта сьогодні в наукових дослідженнях розглядається як: вимірний пріоритет ідеології сталого людського розвитку [3], цінність сталого людського розвитку [26], інституційний чинник інноваційного розвитку і галузь економіки [6], засіб реалізації тріади «людина-суспільство-освіта» [16], необхідний перманентний процес [15], найважливіший стратегічний ресурс [9]; фактор професійного самовизначення особистості [11], процес розвитку особистості як суб'єкта діяльності та соціальних відносин з усталеною системою гуманістичних цінностей [29] чинник полішення демографічної ситуації, засіб забезпечення ключової можливості людського розвитку [14], найважливіший об'єкт соціальної дійсності [12], соціальна система,

значущий ресурс, фактор формування ідентифікаційної практики і критерій соціально-класової ідентифікації та диференціації [24]; соціальний інститут з такими компонентами, як: сукупність форм людської діяльності, певний ансамбль відносин, що складаються між людьми, своєрідна система цінностей і норм, специфічна мережа організацій, закладів та установ [26]; провідний фактор глобального економічного розвитку [36], фактор інтенсифікації суспільного виробництва в перехідній економіці України, фактор розширеного відтворення головної продуктивної сили суспільства – робочої сили, особистий фактор суспільного виробництва, фактор творення людини, яка здатна управляти собою та умовами, яких вона живе, засіб забезпечення науково-технічного, економічного та соціального прогресу суспільства [23]; предмет філософсько-аксіологічної рефлексії на основі комунікативної раціональності: інформації та взаємозв'язку [32]; чинник державотворення, складова, чинник та результат політичних змін, суспільний інститут [35], складова, чинник і результат соціальних змін, цілісна система [31], засіб демонстрації дієвості взаємозв'язку ринку освіти і ринку праці, євроінтеграції і глобалізації [28]. Таким чином, бачимо величезне значення освіти для розвитку кожної людини, сім'ї, суспільства, держави, світу; розуміння освіти як фактору сталого розвитку суспільства; вплив освіти на всі сфери життя людини в напрямку підвищення її якості; освіти як ресурс і засіб для змін та інновацій в суспільстві та особистості. Усе це робить освіту сьогодні необхідною не тільки для суспільства і дітей, а й для дорослих. Сьогодні освіта стає каталізатором соціальної мобільності, новою соціокультурною технологією, а не є тільки особистісною та суспільною цінністю [1, с. 7], що зумовило виникнення неперервної (чи безперервної) освіти упродовж життя та андрагогіки. Сучасне визначення неперервної освіти упродовж життя визначила Л. Лук'янова: це «сукупність дій, спрямованих на зміну настанов і моделей поведінки людей шляхом передачі їм нових знань, набуття нових умінь і навичок упродовж життя» [19 с. 188]. Це розуміння сутності і значення освіти відповідає завданню інтенсифікації і розширеного відтворення робочої сили, розвитку людини і суспільства, соціальним, політичним, економічним та ін. змінам в суспільстві. Зростає роль вищої освіти, яка розуміється сьогодні як: чинник підвищення соціального статусу осіб з обмеженими можливостями [42]; підприємницький потенціал [27]; механізм формування кар'єрного ресурсу спеціаліста, ресурс соціальної мобільності молоді, засіб освоєння нових соціальних ролей, конструювання способу життя молодого спеціаліста, формування у випускника навичок безперервного пристосування та розвитку кар'єрного ресурсу за умов конкуренції [44]. Таким чином, потрібно визначити пропедевтичну роль вищої освіти в рішенні проблем освіти дорослих, шляхи їх вирішення, що і є **метою** статті.

Огляд названих джерел приводить до висновку, що вища освіта повинна готувати сьогодні молодь до безперервної освіти протягом життя для розв'язання різноманітних проблем і задоволення потреб людини і не повинна обмежуватися навчанням, тому вища освіта таки відрізняється за моделлю для дітей, юнацтва і дорослих [20]: педагогічною (для дітей), коректно андрогогічною (для студентів) та андрогогічною (для дорослих). Це приводить до висновку, що вища освіта є проміжною ланкою між середньою школою і неперервним навчанням протягом всього життя для роботи, сімейного життя, особистого життя, повинна готувати студентську молодь до професійної діяльності за обраним фахом, до освіти протягом всього життя для попередження застарілості фахових знань, умінь і підвищення конкурентоспроможності людини, забезпечення засвоєння нею нових соціальних ролей і набуття нових умінь і навичок, забезпечення її всебічного розвитку і здатності до самовиховання та самоосвіти, що, по суті, є завданням андрагогіки як освіти дорослих. Таким чином, потрібна «коректно андрогогічна модель» навчання у ВНЗ. Відзначимо принципову відмінність ВНЗ як освітньої установи від школи та закладів післядипломної освіти. Її суб'єктом та об'єктом водночас є студент (вже не дитина, не учень) і ще не зовсім дорослий. Л. Українець [40] пропонує філософське осмислення дитинства як культурно-антропологічного феномена та дитячості як його інтегрального елемента, репрезентує дитинства як макрокосму, що містить також світ дорослих, обґрунтовує необхідність переосмислення традиційного негативного погляду на дитячість на якісно нових підходах до осмислення дитинства та дитячості: філософсько-антропологічний і екзистенційний. Автор застосовує дві стратегії дослідження дитинства: традиційну патерналістську й апологетичну. Дитячість розуметься як феномен «внутрішньої (з використанням побудованої ризомної моделі дитячості) та зовнішньої (занурення в яку відбувається шляхом одитинчення індивідів, тобто введення їх у стан дитини, якою маніпулюють) залежності». Дитячість тлумачиться як екзистенціал, антропологічна константа, модус людського буття й універсальї культури. Автором обґрунтовано нову стратегію формування «Зрілої особи», яка зуміла зберегти у собі позитивні аспекти дитячості (відкритість, самостійність, допитливість, адаптивність) і здатна самотужки знімати негативні прояви цього стану (залежність, закритість, несамостійність, безвідповідальність). Тобто мова йде про відхід від традиційного розуміння дитини як невірвноваженої, невиваженої, емоційної особи, яка здатна на помилки і не має логіки і нею легко маніпулювати [4]. Навпаки, дорослість як протипага дитинству завжди тлумачилась як здатність до розумного прийняття рішень і виваженості [4]. Так, Л. Яновська [48] розкриває психологічні характеристики дорослого віку як результат розвитку особистості та як потенціал, що визначає можливості формування здатності до життєтворчості у дорослому віці. Виникає

питання, коли і де формується це потенціал і здатність до життєтворчості, під якою розуміють здатність до створення умов розвитку індивідуальності у процесі життєдіяльності, зокрема раціонально організовувати своє життя, змінювати систему відношень до світу, людей, самого себе; основними складовими життєтворчості є здатність до трансценденції, рефлексії та смислопобудови [48]. Розвинена здатність до життєтворчості характерна саме для періоду дорослості, доведено, що рефлексія в різних формах сприяє розвитку процесів осмислення суб'єктом своєї життєдіяльності, які стають основою для самотрансценденції (трансцендентної спрямованості) особистості [48]. А це характерно для віку 25–35 років. Таким чином, ВНЗ повинен надати інструменти для забезпечення життєтворчості, і, в першу чергу – рефлексії в різних формах. Дорослий від дитини відрізняється можливістю життєтворчості, здатністю керувати своїм станом і своїм життям, в той час як дитина може максимум як керувати своїми емоціями. Отже, потрібна освіта, яка б навчала життєтворчості. І, відповідно до ступеней освіти в Україні, це може бути професійна освіта і вища освіта, які сьогодні працюють за педагогічною моделлю і тим самим орієнтовані на дитину, а не на дорослого. Знов-таки бачимо необхідність коректно андрогогічної моделі навчання студентів у ВНЗ.

Н. Кудрявцева [17] чітко розводить поняття «професійна освіта», «підготовка кадрів», «післядипломна освіта»: професійною освітою є система надання загальноосвітніх та професійних знань у певному обсязі, підготовка кадрів передбачає надання знань з конкретної спеціальності, а післядипломна освіта є системою надання знань на базі періодичного додаткового навчання осіб, які вже мають спеціальність, з метою забезпечення відповідності рівня їх кваліфікації вимогам ринку праці. Таким чином, всі названі види освіти дають професійні знання і вміння. Але на різному рівні і в різному обсязі, ступенево і з різною метою. Більшість існуючих дисертаційних досліджень з професійної педагогіки наголошують на формуванні у ВНЗ готовності до професійної діяльності, компетентності, окремих умінь і навичок та їх комплексу, готовності до роботи в певних умовах і за певним фахом, до розв'язання певних професійних задач, формування професійних якостей. Отже, бачимо, що конкурентоспроможність підвищується тільки в професійному напрямку, а проблеми соціалізації, набуття нових моделей поведінки і нових знань, умінь поза професією сьогодні не є завданням ВНЗ різного рівня, всебічний розвиток особистості не забезпечується. І добре, якщо у людини є звичка до самоосвіти і самовиховання, до постійного особистісного розвитку і самовдосконалення. На допомогу прийде освіта дорослих, яка може бути формальною, неформальною та інформальною [18] і задовольняє всі потреби людини. Вища ж освіта сьогодні є в Україні формальною. Досвід неформальної освіти дорослих в історії України є таким: 1) просвітницько-педагогічна діяльність громадських товариств, церковних братства, приватних осіб на Волині

[5], музичних товариств [2]; 2) розвиток педагогічної думки та українознавства через роботи наукових товариств [41]; 3) музична освіта: богослужбний спів, концертна діяльність, музична освіта, братський хоровий рух, музично-просвітницька діяльність [13], використання національних традицій у галузі хорової освіти [22]; 4) духовна та релігійна освіта – богословська освіта, місіонерська робота, участь у культовій діяльності, видавнича справа, книжкова культура, мемуари, матеріали періодичних видань [10; 34]; 5) жіноча освіта: Інститут шляхетних дівчат, вищі жіночі курси, Фребелевський педагогічний інститут [7]; 6) організація культурного життя і освіти національних меншин: діяльність національних громад, національних робітничих клубів, представників меншин, науково-освітніх закладів меншин, театального мистецтва, бібліотек, видавничої роботи [43]; 7) забезпечення мистецької освіти: в мистецьких центрах, товариствах, гуртках, спілках [21], у мистецьких школах [45]; 8) освітня та культурна діяльність органів місцевого самоврядування, громадських організацій, земств [46]. Це різноманіття означає необхідність взаємодії ВНЗ з недержавними організаціями щодо створення відкритого освітнього середовища в громаді для освіти студентів, залучення їх до участі в справах громади і власної самореалізації у громаді. Відсутні ж в неформальній освіті дорослих в Україні були саме професійні навчальні заклади. Таким чином, можна говорити про необхідність неформальної освіти для задоволення потреб і інтересів студентів і дорослих, а формальної – для здобуття професійної освіти. В той час як сьогодні ВНЗ прагнуть своєю всебічною виховною роботою насильно охопити всіх студентів і зробити викладачів кураторами обов'язково замість т'юторів за кредитно-модульною системою. Таким чином, можливості громади для розвитку інтересів і задоволення потреб студентів в позааудиторній роботі сьогодні недостатньо використовуються, ВНЗ прагне собою підмінити всіх суб'єктів неформальної освіти в ній. Взаємодія ж ВНЗ та громади вивільнила б час викладачів для наукових розробок світового рівня і забезпечила б лише виховуюче навчання у ВНЗ та формування професійно значущих якостей особистості студентів. Приклади неформальної ступеневої освіти були вже в історії педагогічної практики України. Так, на Буковині виділяли навіть умовну систему української освіти дорослих, яка мала ступеневий характер і поєднувала інституції формальної освіти, громадсько-державні та народні форми, навчальні плани і програми освіти дорослих, підручники і популярні видання для дорослих [37]. На Галичині діяли для освіти дорослих українські культурно-освітні товариства і громадські діячі краю, освітня діяльність яких мала свій зміст, методи, форми, науково-методичне і кадрове забезпечення [8]. Таким чином, маємо досвід в історії України щодо взаємодії в інтересах дорослих різного віку різних установ, ступені освіти дорослих і різноманіття для задоволення потреб в громаді. Відсутність же неформальної освіти приводить до проявів насильства в

родині, відсутності батьківської та життєвої компетентності у дорослих, пияцтва тощо, що приводить до необхідності впровадження в життя корекційних програм по роботі з кривдниками в сім'ї, програм батьківської просвіти тощо [38; 39].

Окремо стоїть питання про інформальну освіту, яка передбачає самоосвіту людини та її індивідуальну пізнавальну діяльність в набутті життєвого і соціального досвіду [18]. Основою для цього знов-таки є життєтворча активності людини [47], яка може бути різною в різному віці. На підставі результатів емпіричного дослідження [48] встановлено, що для першого періоду дорослого віку (25 – 35 років) характерним є прояв трансцендентної спрямованості та рефлексії у зовнішньому світі; у другому періоді (35 – 45 років)-рефлексія й осмислення; у третьому періоді дорослості (45 – 60 років) більш сформованими є смислові відносини особистості у внутрішньому світі. Таким чином, стоїть питання про роль інформальної освіти для розвитку життєтворчої активності і інструменти для цього. Інформальна освіта є важливою для формування іміджу сучасного політичного лідера, є основою духовної культури людини [25], має давні традиції в країні [33], може здійснюватися через психологічні тренінги і навчання [47] тощо. Потрібна інформальна освіта соціально-педагогічного аспекту – для засвоєння нових моделей поведінки. Знов бачимо необхідність посади і роботи соціального педагога у ВНЗ для створення умов для забезпечення подальшої інформальної освіти дорослих.

На основі викладеного можна зробити такі висновки:

1. Сучасна вища освіта у ВНЗ має своїм перспективним напрямком розвитку навчання за коректно андрагогічною моделлю, що передбачає орієнтацію на навчання не дитини вже, але ще й не дорослого – студента, що означає необхідність навчання не тільки професійним знанням і вмінням, але й навчання життєтворчості, рефлексії, означає необхідність взаємодії з громадою з метою використання всіх можливостей неформальної освіти, орієнтації у вихованні студентів завдяки цьому ресурсу лише на формування професійних якостей особистості, відходу від кураторства і переходу до тьюторства.

2. Необхідним є соціальний педагог у ВНЗ і його робота для забезпечення успішного дорослішання студента, попередження проблем соціалізації і організації засвоєння соціальних ролей дорослого, створення умов для подальшої інформальної освіти особистості.

3. Інформальній освіті треба також вчити у ВНЗ. Її основами є життєтворча активність і рефлексія. Перспективами подальших досліджень є обґрунтування теоретичних основ коректно андрагогічної моделі навчання у ВНЗ.

Список використаної літератури

1. Архипова С. П. Основи андрагогіки: навчальний посібник / С. П. Архипова. – Черкаси: ЧДУ-УжНУ. – 2002. – 92 с.

2. Авескулова І. В. Просвітницько-педагогічна діяльність в Україні Імператорського Російського музичного товариства (друга половина XIX – початок XX ст.): автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / І. В. Авескулова ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2010. – 20 с. **3. Белобров Б. Д.** Ідеологія сталого людського розвитку в Україні в період соціальних трансформацій: проблема становлення: Автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.03 / Б. Д. Белобров ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2005. – 19 с. **4. Берн Э.** Игры, в которые играют люди / пер. с англ., предисловие и примечания А. И. Фета. – Philosophical arkiv, Nyköping (Sweden), 2016. – 164 с. **5. Борейко О. М.** Просвітницько-педагогічна діяльність громадських товариств Волині (др. пол XIX – поч. XX ст.): Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / О. М. Борейко ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2004. – 20 с. **6. Бронська А. М.** Освіта як інституційний чинник інноваційного розвитку: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.01 / А. М. Бронська ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К., 2010. – 20 с. **7. Вірченко В. В.** Жіночі навчальні заклади у м. Києві (1861 – 1920 рр.): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / В. В. Вірченко ; НАН України. Ін-т історії України. – К., 2006. – 20 с. **8. Воробець І. В.** Освіта дорослих у Галичині (1891 – 1939 рр.): Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / І. В. Воробець ; Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2001. – 19 с. **9. Грицаєнко П. М.** Гуманітарна освіта: сутність та особливості прояву (соціально-філософський аналіз): автореф. дис... канд. філос. наук : 09.00.03 / П. М. Грицаєнко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2009. – 17 с. **10. Денисенко В. А.** Духовна освіта в Україні X – XVIII ст.: автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / В. А. Денисенко ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2011. – 31 с. **11. Джура О. Д.** Освіта в системі факторів професійного самовизначення особистості: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.03 / О. Д. Джура ; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2004. – 17 с. **12. Долголенко І. А.** Освіта в контексті ціннісних орієнтацій (соціально-філософський аспект): Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.03 / І. А. Долголенко ; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2007. – 20 с. **13. Дорохіна Л. О.** Богослужбний спів в музичній культурі Чернігівщини на початку XX століття: Автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.01 / Л. О. Дорохіна ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – К., 2002. – 20 с. **14. Думанська В. П.** Освіта як чинник поліпшення демографічної ситуації: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.07 / В. П. Думанська ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К., 2010. – 20 с. **15. Колесова О. А.** Інноваційна освіта в парадигмі інформаційних технологій: автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10 / О. А. Колесова ; ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». – О., 2011. – 18 с. **16. Корсак К. В.** Соціально-філософський аналіз тенденцій розвитку тріади «людина – суспільство – освіта» на початку ХХІ століття: Автореф. дис... д-ра філософ. наук: 09.00.10 / К. В. Корсак ;

АПН України; Ін-т вищ. освіти. – К., 2006. – 36 с. **17. Кудрявцева Н. П.** Організаційно-економічний механізм державного регулювання освіти (на прикладі післядипломної освіти): Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.02.03 / Н. П. Кудрявцева ; Н.-д. екон. ін-т. – К., 2004. – 18 с. **18. Лук'янова Л.** Концепія освіти дорослих / Л. Б. Лук'янова // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. – К. : ПООД. – №3(1). – С. 8–16. **19. Лук'янова Л.** Неперервна освіта впродовж життя: історичний огляд, сучасні реалії / Л. Б. Лук'янова // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – №2(15). – 2015. – С. 187–192. **20. Лук'янова Л. Б.** Провідні особливості навчання дорослих / Л. Б. Лук'янова // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. – К. : ПООД. – №1. – С. 72–80. **21. Лупій Т. Г.** Інтеграція західноєвропейських художніх течій в образотворчому мистецтві Львова першої третини ХХ ст.: Автореф. дис... канд. мистецтвознава: 17.00.05 / Т. Г. Лупій ; Львів. акад. мистецтв. – Л., 2002. – 18 с. **22. Мартинюк А. К.** Диригентсько-хорова освіта в музичній культурі України другої половини ХХ століття: Автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.01 / А. К. Мартинюк ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2001. – 20 с. **23. Мартинюк М. А.** Освіта як фактор інтенсифікації суспільного виробництва в перехідній економіці України: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.01.01 / М. А. Мартинюк ; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 1999. – 19 с. **24. Нечітайло І. С.** Освіта як чинник соціально-класової ідентифікації та диференціації: автореф. дис...канд. соціол. наук: 22.00.04 / І. С. Нечітайло ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2008. – 19 с. **25. Новожилов Б. В.** Духовна культура як чинник формування іміджу політичного лідера: автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.03 / Б. В. Новожилов ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – 20 с. **26. Огнев'юк В. О.** Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку (світоглядно-методологічний аспект): Автореф. дис. д-ра філос. наук: 09.00.03 / В. О. Огнев'юк ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 36 с. **27. Пасінович І. І.** Державне регулювання вищої освіти в умовах ринкових відносин: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.03 / І. І. Пасінович ; Ін-т регіон. дослідж. НАН України. – Л., 2009. – 20 с. **28. Патора Р.** Ринок освіти в системі кадрового забезпечення стратегічного розвитку країни: Автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.09.01 / Р. Патора ; НАН України. Ін-т регіон. дослідж. – Л., 2002. – 42 с. **29. Подмазін С. І.** Особистісно орієнтована освіта (соціально-філософський аналіз): Автореф. дис... д-ра філософ. наук: 09.00.03 / С. І. Подмазін ; Дніпропетр. нац. ун-т. – Д., 2006. – 34 с. **30. Поточни Є.** Розвиток освіти дорослих в Галичині (1867 – 1918 рр.): Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Є. Поточни ; Київ. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 1999. – 37 с. **31. Прокопенко А. Л.** Освіта як чинник соціальних змін (методологічний аспект): Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.03 / А. Л. Прокопенко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2007. – 19 с. **32. Сакун Г. О.** Освіта як предмет

філософсько-аксіологічної рефлексії: автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.10 / Г. О. Сагун ; Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2010. – 16 с. **33. Сидоренко І. І.** Проблеми самоосвіти особистості у вітчизняній педагогічній пресі другої половини XIX – початку XX століття: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / І. І. Сидоренко ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2006. – 20 с. **34. Сітарчук Р. А.** Адвентисти сьомого дня в українських землях у складі Російської імперії: історико-політичний аспект (друга половина XIX ст. – 1917 р.): автореф. дис... д-ра іст. наук: 09.00.11 / Р. А. Сітарчук ; Ін-т філос. ім. Г. С. Сковороди НАН України. – К., 2009. – 32 с. **35. Стасюк Г. Є.** Освіта як чинник державотворення: автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.10 / Г. Є. Стасюк ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – 16 с. **36. Тітар О. О.** Освіта як фактор економічного розвитку: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.01 / О. О. Тітар ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2009. – 16 с. **37. Тимчук Л. І.** Організаційно-педагогічні засади української освіти дорослих на Буковині (1869 – 1940 рр.): Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Л. І. Тимчук ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2005. – 20 с. **38. Трубавіна І. М.** Зміст та форми просвітницької роботи з батьками: методичні рекомендації / І. М. Трубавіна. – К. : УДЦССМ. – 2000. – 86 с. **39. Трубавіна І. М.** Соціальна і корекційна робота з особами, які вчинили насильство в сім'ї: Навч.-метод. посібник в 2 т. / І. М. Трубавіна / За заг. ред. О. М. Бандурки, К. Б. Левченко, І. М. Трубавіної. – Київ-Харків : Україна, 2013. – 136 с. **40. Українець Л. В.** Дитинство і дитячість у філософсько-антропологічному контексті: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.04 / Л. В. Українець ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2006. – 17 с. **41. Усатенко Т. П.** Українознавчі проблеми педагогічної думки в XIX-XX ст.: автореф. дис.. д-ра пед. наук: 13.00.01 / Т. П. Усатенко; АПН України. Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К., 2007. – 44 с. **42. Фудорова О. М.** Вища освіта як чинник підвищення соціального статусу осіб з обмеженими можливостями: автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04 / О. М. Фудорова ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2011. – 20 с. **43. Чорна Л. М.** Культурне життя і освіта національних меншин міста Києва у 1920-х – 30-х роках: автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Л. М. Чорна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – 16 с. **44. Шевченко Н. В.** Вища освіта як механізм формування кар'єрного ресурсу спеціаліста: Автореф. дис... канд. соціол. наук: 22.00.04 / Н. В. Шевченко ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2007. – 17 с. **45. Шмагало Р. Т.** Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX століття: структурування, методологія, художні позиції: Автореф. дис... д-ра мистецтвознав.: 17.00.06 / Р. Т. Шмагало ; Львів. нац. акад. мистец. – Л., 2005. – 44 с. **46. Шукліна С. О.** Освітня та культурницька діяльність органів місцевого самоврядування й громадськості Таврійської губернії (друга

половина XIX – початок XX ст.): Автореф. дис... канд. іст. наук: 17.00.01 / С. О. Шукліна; Київ. нац. ун-т культури і мистец. – К., 2004. – 19 с.

47. Ямницький В. М. Психологічні чинники розвитку життєтворчої активності особистості в дорослому віці: Автореф. дис... д-ра психол. наук: 19.00.07 / В. М. Ямницький; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2005. – 40 с.

48. Яновська Л. В. Динаміка здатності до життєтворчості особистості у дорослому віці: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Л. В. Яновська; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2006. – 18 с.

Трубавіна І. М. Вища освіта в контексті андрогогічної моделі навчання

Стаття розкриває особливості розуміння вищої освіти в контексті сучасних наукових розробок і світових тенденцій, доводить необхідність коректно андрогогічної моделі навчання у ВНЗ на основі показу різниці між студентом, учнем і дорослим, її значення для подальшого навчання протягом всього життя. Автор розкриває види освіти дорослих у ВНЗ – формальну, неформальну та інформальну, доводить необхідність соціально-педагогічної роботи у ВНЗ, пропедевтичну роль сучасного ВНЗ у підготовці студентської молоді до навчання протягом життя, показує можливості цих видів освіти у ВНЗ на прикладі вітчизняної історії.

Ключові слова: коректно андрогогічна модель, дорослий, дитина, формальна освіта, неформальна освіта, інформальна освіта, вища освіта, освіта протягом життя.

Трубакина И. Н. Высшее образование в контексте андрогогической модели обучения

Статья раскрывает особенности понимания высшего образования в контексте современных научных разработок и мировых тенденций, доказывает необходимость корректно андрогогической модели обучения в вузе на основе показа разницы как объектов и субъектов обучения между студентом, учеником и взрослым, ее значение для дальнейшего обучения в течение всей жизни. Автор раскрывает виды образования взрослых в вузах – формальное неформальное и информальное, доказывает необходимость социально-педагогической работы в вузах, пропедевтическую роль современного вуза в подготовке студенческой молодежи к обучению в течение жизни, показывает возможности этих видов образования в вузе на примере отечественной истории.

Ключевые слова: корректно андрогогическая модель, взрослый, ребенок, формальное образование, неформальное образование, информального образование, высшее образование, образование в течение жизни.

Trubavina I. Higher Education in the Context of Androgogical Learning Model

The article reveals the features of the understanding and role of higher education in society in the context of modern scientific developments and global trends, it proves the necessity of correctly androgogical model of learning in high school on the basis of showing the difference between the childrens as student, the student and the adult, its importance for the further learning throughout life.

Androgogics in higher education is help to prepare for the self-education and lifelong learning. It is in higher education laid his direction in all areas of a person's life for his successful personal life and competitiveness on the job. The author reveals the types of adult education at universities - formal, non-formal and informal, proves the necessity of socio-pedagogical work in higher education, shows the possibility of these types of education in high school on the domestic istorii. V article shows an example of concrete ways, directions, forms of formal, non-formal and informal education adults with the experience in Ukraine. Important in the article is focus on how to features child and adult, and the various stages of adult age as a basis to justify correctly androgogical learning model in higher education. Avtor proves that it is necessary to connect to the higher education opportunities of the community and the higher education institution to the success androgogical learning model, to use community resources in order to optimize the learning process correctly androgogical model.

Key words: correct androgogical model, adult, child, formal education, non-formal education, informal education, higher education, education for life.

Стаття надійшла до редакції 25.08.2016 р.

Прийнято до друку 30.09.2016 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Харченко С. Я.